

TEKST //

TORBEN ELSIG-PEDERSEN, REDAKTØR

Foto: Shutterstock

Vejledning i en krisetid

Det personlige møde er vigtig i vejledningen, men nye elektroniske platforme kan sagtens bruges i øget omfang, når arbejdslivet normaliseres efter coronakrisen. Fire vejledere reflekterer over deres arbejdsliv

Det er typisk i forårsmånederne, mange elever og studerende træffer afgørende livsvalg om uddannelse og job. Men i år var vilkårene noget anderledes i et nedlukket Danmark, hvor også vejlederne var sendt hjem bag telefon og skærm.

Måneder med helt nye arbejdsbetingelser for vejlederne har sat det normale arbejdsliv i perspektiv. Magasinet Vejlederen har spurgt fire vejledere, hvad de har lært af coronakrisen og hvilken betydning, de tror, den vil få for deres virke fremover.

Det står blandt andet klart, at trods de elektroniske platformes styrker, så står det virtuelle møde ikke mål med det personlige:

>> Måske har jeg lært, at nogle af køreturene kan spares og veksles om til at mødes på skærmen.

MORTEN COLBERT,
STUDIE- OG KARRIEREVEJLEDER

»Mødet, med dem jeg vejleder, er enormt vigtigt for samtalerens DNA. To måneder med skærm og telefon som arbejdsredskab understreger for mig,

hvor meget kropssprog og den nære kontakt betyder,« siger studie- og karrierevejleder Morten Colbert, der arbejder for Studievalg Danmark.

Det bakker Nikoline Scanholm, studie- og karrierevejleder hos KEA – Københavns Erhvervsakademi, op. Hun savner det fysiske møde, når hun vejleder studerende, der bliver berørt af at fortælle om deres situation:

»Online samvær vil aldrig nogensinde kunne erstatte det fysiske møde,« siger hun.

Men vejlederne er også enige om, at der ligger hidtil uudnyttede muligheder i at benytte onlineværktøjer i større grad end tidligere.

Fasthold samtalen med en optagelse

Det handler blandt andet om at Skype, Microsoft Teams, Meet og andre elektroniske platforme kan være en gevinst i både vejledningen og i samarbejdet med kolleger.

Inger-Lise Vanja Lund Petersen, lektor ved Københavns Professionshøjskole, oplever således, at møder og dele af undervisning og opgavevejledning med fordel kan tilrettelægges digitalt, så der på den måde spares tid.

Værdien stiger, når vejlederen deler links og illustrationer, som er tilgængelige for den vejledte efter samtalen. Desuden giver nogle af onlineplatforme mulighed for at optage samtalen, så den er tilgængelig for den vejledte efterfølgende. En stor fordel, hvis man bliver i tvivl om, hvad der egentlig blev sagt. Men det er klart, at det for nogle vil kræve en overvindelse at trykke på record velvidende, at samtalen er noget mere varigt og ikke et fortroligt øjeblik mellem vejleder og den vejledte.

For studie- og karrierevejleder Morten Colbert kan de elektroniske platforme både være en gevinst i samarbejdet med kolleger og i selve vejledningen. Men det kræver en indsats at holde fast i de nye arbejdsmetoder, når samfundet åbner igen.

»Det handler om, at holde fast i de gode ting, jeg har lært. I vores job bruger vi meget tid på at transportere os selv rundt. Måske har jeg lært, at nogle af køreturene kan spares og veksles om til at mødes på skærmen. Det vil frigive mere tid,« siger han.

Work-life-balance

I forhold til vejledernes arbejdsliv har coronakrisen ligeledes givet nye erfaringer med udbredt hjemmearbejde.

»I forhold til work-life-balance har coronakrisen cementeret, at vejlederstanden er samvittighedsfuld og godt kan løse mange arbejdsopgaver fra hjemmearbejdspladsen. Så vejen er brolagt for et mere fleksibelt tilrettelagt arbejdsliv,« mener Inger-Lise Vanja Lund Petersen.

Brian Hansen, vejleder i eVejledning siger:

»En hjemmearbejdsdag kan være rigtig positiv på min work-life-balance.«

Men han understreger samtidig, at det ikke skal være hver dag. For han savner sine kolleger.

»Microsoft Teams, Google Hangout og Adobe Connect kan ikke erstatte det at se andre mennesker i fuld figur.«

Færdig med at tage på arbejde, hvis jeg er syg

Brian Hansen, vejleder, eVejledning:

Hvad har du lært under Corona krisen?

Først og fremmest har jeg lært at sætte pris på livet, som det var før Corona virus. Det at kunne bevæge sig frit, uden at skulle tænke på at blive syg, eller bære en smitte med sig, er noget der er forbundet med frihed. Og det er netop friheden jeg mangler. Den har jeg – i den grad – lært at sætte pris på nu. Det at en indkøbstur, en togtur eller en sæsonafslutningsfest i den lokale idrætsforening skulle vise sig afgørende for mit eller andres helbred, havde jeg aldrig forestillet mig skulle blive en realitet her i 2020.

Er der noget i din vejledningspraksis, som med fordel kan tages med i en ny hverdag efter corona?

Både som vejleder og som et menneske med et godt netværk, har jeg lært at bruge de digitale mødeplatforme i langt højere grad. I min vejledningspraksis i eVejledning, har vi allerede et meget digitalt mind set, i forhold til at udøve vejledning. Men vi har helt klart mærket en øget interesse for vores vejledningstilbud over en Skype forbindelse. Det er helt klart en vejledningsplatform der er i vækst hos os, og som vi tænker at udbygge og videreudvikle efter corona.

Hvad kan du selv gøre for at holde fast i læringen fra Coronakrisen?

Jeg tror, det giver sig selv, at de forholdsregler, der allerede er udstukket fra sundhedsmyndighederne, kommer til at sidde på ryggraden i lang tid fremover. Der kommer til at være en række ting, vi kommer til skulle navigere efter, så mit bidrag til at holde fast i læringen, er at holde fast i de gode vaner jeg allerede har tilegnet mig. Jeg tænker ikke kun på god håndhygiejne og holden afstand, men i lige så høj grad at holde fast i en positiv tankegang. Derudover er jeg færdig med at tage på arbejde, hvis jeg er en smule syg. Jeg stammer fra en familie med et grundlæggende godt helbred, og en indstilling til livet om, at man først er syg når man er på hospitalet eller død. Den holdning kan man ikke bruge til noget før, under og efter en corona virus. Hvis man risikerer at smitte andre.

Hvilke overvejelser giver Coronakrisen (og hjemmearbejdet mv.) i forhold til din vejlederopgave og din work-life balance?

En hjemmearbejdsdag kan være rigtig positiv på min work-life balance. Samtidig kan jeg udføre min vejlederopgave hjemmefra, da jeg er velsignet af en fuldt ekviperet hjemmearbejdsplads med PC, skærm, tastatur og telefon. Så jeg kunne godt stille mig selv spørgsmålet "Hvorfor i det hele taget forlade disse tilsyneladende perfekte rammer?" Men svaret er: "Jeg savner mine kolleger!". Microsoft Teams, Google Hangout, Adobe Connect – Ingen af disse ting kan erstatte det at se andre mennesker i fuld figur. Vi siger 2/3 dele af det vi siger med kropssproget og kun 1/3 del med det talte ord og betoningen i vores stemme. Teknologien kan løse en del af vores udfordringer med, at vi ikke kan ses fysisk, men på nuværende tidspunkt kan den ikke fylde hele tomrummet ud, som der opstår når man mødes fysisk.

>>>

Mødet er vigtigt for samtalen

Morten Colbert,
studie- og karrierevejleder hos Studievalg Danmark, Center Østjylland:

Hvad har du lært under corona-krisen?

Jeg har lært, at mødet med dem jeg vejleder, er enormt vigtigt for samtalerne DNA. Jeg vidste jo godt inden krisen, at der er stor værdi i den relation, der opstår i mødet mellem vejleder og vejledningssøgende, men to måneder med skærmen og telefonen som arbejdsredskab, har virkelig understreget for mig, hvor meget kropssprog og den nære kontakt betyder. Man kan sagtens vejlede pr. distance, men det er helt anden opgave, når man ikke kan se og aflæse vejledningssøgendes reaktioner undervejs.

Ved Studievalg har vi altid vejledt på telefon og mail, men den her situation har nok givet os et "puf", så vi for alvor er kommet i gang med at udvikle digitale vejledningsydelser i form af eksempelvis speakede powerpoints, infovideoer på sociale medier og den slags. Så det er vi også ved at lære.

Er der noget i vejledningspraksis, som med fordel kan tages med i en ny hverdag efter corona?

Vi bevæger os ud på nye eventyr i form af at tage flere medier og platforme i brug, når vi skal i kontakt med vores primære målgruppe (elever på ungdomsuddannelser og unge på sabbat). Det vil vi helt sikkert kunne bruge konstruktivt til at understøtte vores "gamle" metoder.

På et mere organisatorisk plan, så får vi virkelig øvet os i at samarbejde på tværs af de 7 Studievalgscentre via computeren. Det er super fedt og mere effektivt, end når vi rejser land og rige rundt for at mødes. Der spares noget transporttid.

Generelt tror jeg på, at vi lærer at informere og formidle via forskellige medier – og det vil styrke vores vejledning i mødet med de unge i fremtiden.

Hvad kan du selv gøre for at holde fast i læringen fra coronakrisen?

Det handler vel om, at når jeg vender tilbage til hverdagens trummerum med skolebesøg, oplæg, samtaler og samarbejds møder, så skal jeg holde fast i de gode ting, jeg har lært. I vores job bruger vi meget tid på at transportere os selv fra skole til skole og kontor til skole og skole til kontor og til sidst hjem. Måske har jeg lært, at nogle af køreturene kan spares og veksles om til at mødes på skærmen. Det vil frigive mere tid til det, det hele handler om: At vejlede mennesker i valg af videregående uddannelse.

Savner det fysiske møde

Nikoline Scanholm,
studie- og karrierevejleder,
KEA – Københavns Erhvervsakademi:

Hvad har du lært under coronakrisen?

Jeg mener ikke, at online samvær nogensinde vil kunne erstatte det fysiske møde, men jeg har oplevet, at jeg kan komme rigtig langt med, hvordan forholdene er nu. Jeg savner det fysiske møde, når jeg har vejledninger, hvor den studerende bliver berørt af at fortælle om sin situation. Især i vejledninger, hvor studerende tydeligt er kede af det, vrede eller frustrerede, mangler jeg at kunne bruge mit fulde kropssprog til at udtrykke min empati. Jeg synes dog, at mange vejledninger, der omhandler valg og karriere m.m., kan suppleres rigtig godt i det online rum ved muligheden for at dele links og værktøjer, som jeg så ved, at den studerende har efterfølgende.

Er der noget i vejledningspraksis, som med fordel kan tages med i en ny hverdag efter corona?

Den fleksibilitet online vejledning giver, er noget jeg gerne vil tage med videre. På den måde kan vi bedre møde de studerende, der er i udlandet, i praktik eller på anden måde væk fra skolen. Alle dem, der ikke lige kan komme forbi i vores almindelige vejledningstid. Derudover har jeg også oplevet, at de studerende, der kan opleve det som svært at møde op på et kontor, måske med en frygt for at blive opdaget af deres medstuderende, kan have mere mod på at opsøge vejledning, når det kan foregå virtuelt hjemmefra.

Hvilke overvejelser giver Coronakrisen (og hjemmearbejdet mv.) i forhold til din vejlederopgave og din work-life-balance?

Jeg oplever tiden til fordybelse som en stor gevinst ved hjemmearbejdet. Jeg har haft tid til at arbejde videre med nogle udviklingsopgaver, der har ligget og ventet. På den anden side skal jeg blive bedre til at holde pauser. Jeg får ikke de normale pauser, som jeg ville på kontoret med kollegaer, hvor vi lige ville hente kaffe eller tage lidt frisk luft. Jeg prøver i det hele taget at være opmærksom på min work-life-balance, så jeg ikke arbejder unødvendigt uden for almindelig arbejdstid. De fleste ting kan jo godt vente til næste dag efter kl. 8. Lige som jeg selv har fokus på work-life-balancen, så er det netop et af de områder, jeg taler med studerende om næsten hver dag under hjemsendelsen.

Isolationen tydeliggør betydningen af nærvær

Inger-Lise Vanja Lund Petersen,

lektor, Københavns Professionshøjskole, Uddannelse, Vejledning og Erhverv:

Hvad har du lært under coronakrisen?

Jeg har lært at hvis vi ønsker det som verdenssamfund, kan vi tilvælge et bæredygtigt liv. For første gang i 30 år kom Himalayas top til syne. Hvis vi vil, kan vi fra den ene dag til den anden bremse op for forurening fra f.eks. flytrafik. Et nyt håb om, at vi kan forandre verden er opstået.

Og jeg er blevet endnu mere bevidst om, at det naturvidenskabelige paradigme med fokus på evidens og fakta er alt for ensidigt i forhold til vores syn på samfundet, individet og livet og at det kommer til kort, når en krise som coronakrisen kræver svar på spørgsmål af filosofisk art, om f.eks. moral, liv og død.

Endelig har den ufrivillige isolation og sansedeprivation tydeliggjort betydningen af nærvær og sanselige fornemmelser. Den pludselige opståede hudsult har vist mig, hvordan sanselige detaljer forsvinder i den digitale kontakt og understreget at fysisk kontakt ikke kan erstattes og undværes.

Er der noget i vejledningspraksis, som med fordel kan tages med i en ny hverdag efter corona?

Mine studerende på diplomuddannelserne i Uddannelses-, erhvervs- og karrierevejledning og Vejledning og supervision har bidraget med værdifuld evaluering og feedback på on-line undervisning og opgavevejledning. Og mange af de studerendes eksamensprojekter stiller skarpt på at undersøge, hvilken betydning det har for kvaliteten af vejledning, at den udelukkende foregår digitalt.

Fleksibiliteten i forhold til at tilrettelægge og deltage i on-line vejledning, har på mange måder været positiv. Og hvis underviser "får lufferne af" og trykker på optageknappen, kan vejledningen genses af de studerende efterfølgende.

Møder, dele af undervisning og opgavevejledning der overvejende har informationspræg, kan med fordel tilrettelægges digitalt, så der på den måde spares tid. En klar melding fra de studerende har været, at hands-on øvelser i relation til diverse vejledningsmetoder er noget af det, der især gør uddannelserne meningsfulde. Praksisøvelser og efterfølgende refleksioner kan ikke erstattes af digitale løsninger.

Hvilke overvejelser giver Coronakrisen (og hjemmearbejdet mv) i forhold til din vejlederopgave og din work-life-balance?

Coronakrisen har givet mig en fornyet bevidsthed om, hvad der især gør mit arbejde meningsfuldt. Mødet med de studerende, der sætter deres praksis i spil og den samskabende læring der genereres, er kilde til både personlig- og arbejdsmæssig glæde og inspiration.

Den fornemmelse af samhørighed der opstår, når passionen for vejledning deles i det fysiske eller digitale undervisningslokale, viser mig at vejledning er en stærk identitetsmarkør, som ikke kun passes fra kl. 9-16. Vejledning praktiseres ofte con amore.

Og i forhold til work-life-balance har coronakrisen cementeret, at vejlederstanden er samvittighedsfuld og godt kan løse mange arbejdsopgaver fra hjemmearbejdspladsen, så vejen er brolagt for et mere fleksibelt tilrettelagt arbejdsliv.

